
JOHAN BÉLA ORSZÁGOS EPIDEMIOLÓGIAI KÖZPONT

Epinfo

Hazai információ	
VRONY 1999.	65
Tájékoztatás szakmai rendezvényről	72
Fertőző betegségek adatai	72

Epidemiológiai Információs Hetilap

HAZAI INFORMÁCIÓ

VELESZÜLETETT RENDELLENESSEGEK ORSZÁGOS NYILVÁNTARTÁSA 1999. ÉVI JELENTÉSÉNEK ÖSSZEFOGLALÓJA

A **veleszületett rendellenességek** közegészségügyi fontosságát jelentős számuk és az állapot súlyossága indokolja. 1999-ben az összes halálozások (143 210) közül - a nemzetközi betegségek osztályozása X. revíziója alapján - 377 esetben (2,6 ezrelék) veleszületett rendellenesség volt az elsődleges halálok. Ez több mint kétszerese a **jelentésre kötelezett** fertőző betegségek által okozott halálozások számának (173 haláleset), amely az összes halálozás 1,2 ezreléke.

A veleszületett rendellenességek súlyossága különösen a **perinatalis** és a **csecsemőhalálozás** esetén szembetűnő. A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 1999-ben 880 születés körüli halálozásból 71 esetben (8,1%) veleszületett rendellenesség volt a halál elsődleges oka, és 798 csecsemőhalott közül 183-an (az összes eset 22,9%-a) haltak meg veleszületett rendellenesség, deformitás, ill. kromoszóma-rendellenesség miatt.

Magyarországon a veleszületett rendellenességek kötelező bejelentését 1962-ben rendelte el az egészségügyi miniszter. A „Johan Béla” Országos Epidemiológiai Központ Humángenetikai és teratológiai osztályán működő Veleszületett Rendellenességek Országos Nyilvántartása (VRONY) 1970.

január 1-jétől gyűjti, folyamatosan rögzíti és tárolja a születéstől az egyéves korig felismert rendellenes újszülöttek, csecsemők (1985-től a prenatalisan diagnosztizált magzatok) orvosi célú és személyi adatait. A bejelentések elsősorban a szülészeti intézményektől, magzati diagnosztikai központoktól, a rendellenes újszülöttek és csecsemők ellátását végző, valamint a patológiai intézményektől származnak. A nyilvántartás működését az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény szabályozza. **A beszámolás rendjét az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (OSAP) a 2000. évre előírt rend szerint az 1555 nyilvántartási számon közli.** A nyolcvanas évek közepéig a VRONY világviszonylatban is a legjobb közegészségügyi felügyeletek közé tartozott. Ennek köszönhetően a felügyelet a veleszületett rendellenességek több térbeli és időbeli halmozódását ismerte fel és előzte meg továbbiak kialakulását.

1999-ben a bejelentett fejlődési rendellenességek közül a következők gyakoriságát észleltük a legmagasabbnak: hypospadiasis (2,0‰), kamrai sövényhiány (1,5‰), komplex szívfejlődési rendellenesség (1,5‰), dongaláb (1,2‰), Down-kór (1,2‰), pitvari sövényhiány (1,0‰), hemangioma (0,8‰), a csípő veleszületett sublúxiója (0,7‰), veleszületett vízfejűség (0,5‰), többszörös, nem azonosított rendellenességek (2,6‰).

A **terhességek kimenetele** szerint történő osztályozás alapján elmondható, hogy 1999-ben az összes regisztrált rendellenességgel születettek 89,1%-a élve jött a világra, 10,9%-a magzati korban halt el (beleértve a rendellenesség prenatalis felismerését követő vetélés indukciót), míg a rendellenességgel születettek 1,9%-a csecsemőkorban halt meg (**1. táblázat**).

Magzati halálozás leggyakrabban agykoponyahány, agysérv, különböző kromoszóma-rendellenességek, veleszületett daganatos elváltozások és nyitott hasfal esetén következett be. Csecsemőhalálozást leggyakrabban a szív- és nagyér fejlődési rendellenességek és a veleszületett többszörös rendellenességek esetén észleltek.

A VRONY-bejelentések szerint a fejlődési rendellenességek **méhen belüli felismerése** az anencephalia (93,3%), encephalocele (90%), egyéb kromoszóma-rendellenességek (80,0%), nyitott gerinc (68,6%), nyitott hasfal (60,9%), vízfejűség (45,6%), rekeszhiány (50,0%) és az azonosított szindrómák esetében (58,7%) volt a leghatékonyabb. A bejelentett, veleszületett,

többszörös rendellenességek 12,5%-át diagnosztizálták magzati korban. A húgyrendszer fejlődési rendellenességei esetében a prenatális diagnosztika hatékonysága kismértékűnek ítéltető, mivel adataink szerint a tömlős vesét 22,2%-ban, a vesehiányt 15,2%-ban, a húgyrendszer elzáródásos rendellenességeit csak 2,0%-ban ismerték fel születés előtt. Hasonló módon a bejelentett szívfejlődési rendellenességek mindössze 1,2%-át (7/576) diagnosztizálták magzati korban. A leggyakoribb kromoszóma-rendellenességet jelentő Down-kór magzati diagnosztikáinak hatékonysága is messze elmarad a szükségesestől, a bejelentett 127 eset 67,0%-a szüléssel végződött.

A VRONY-bejelentések szerint a **csecsemőhalálozás** leggyakoribb okát a szív- és érrendszeri rendellenességek és a többszörös fejlődési rendellenességek képezik.

A veleszületett fejlődési rendellenességek statisztikailag várt gyakorisága 50-60 ezrelék, ez a szám azt jelenti, hogy a rendellenességgel született gyermekek száma 100 születésre vonatkoztatva 5-6 körüli.

Amint a VRONY 1999. évi jelentéséből kiderül, a bejelentett veleszületett fejlődési rendellenességek gyakorisága országosan 26,5‰ volt, tehát a rendellenességgel sújtott újszülöttek és magzatok jelentős része (az elméletileg várt gyakoriság közel fele) nem került regisztrálásra. A bejelentések gyakoriságát megyei bontásban összefoglaló táblázatból kitűnik, hogy az elmúlt évek bejelentési arányának csökkenő tendenciájához viszonyítva 1999-ben átlagosan több mint 5‰-es emelkedés mutatkozott. A megyék közötti jelentős eltérések elsősorban a bejelentések fegyelmét és nem a tényleges előfordulási gyakoriságokat tükrözik. A legjobban jelentő megyék esetében a veleszületett rendellenességek előfordulási gyakorisága 30-40‰ közötti értéket mutat (**2. táblázat**).

A tájékoztatást adta: dr. Métneki Julianna osztályvezető

**"Johan Béla" Országos Epidemiológiai Központ
Humán-genetikai és teratológiai osztály**

A veleszületett rendellenességekkel sújtott esetek megoszlása a terhesség kimenetele szerint
a VRONY 1999. évi végleges adatai alapján

Csoportkód/Rendellenesség	Élveszülöttek		Magzati halálozás			Együtt		Csecsemő-halálozás	
	Szám	% ¹	Szám	% ¹	Szám ²	Szám	% ³	Szám	% ⁴
AN - koponyahiány	1	3,3	29	96,7	28	30	1,0	0	0,0
EN - agysérv	1	10,0	9	90,0	9	10	0,3	0	0,0
SB - nyitott gerinc	14	27,5	37	72,5	35	51	1,8	0	0,0
CL - ajakhasadék	62	100,0	0	0,0	0	62	2,2	1	1,6
CP - szájpadhasadék	31	100,0	0	0,0	0	31	1,1	1	3,2
PY - sokujjúság	70	100,0	0	0,0	0	70	2,4	0	0,0
SY - összenőtt ujjak	47	100,0	0	0,0	0	47	1,6	0	0,0
LR - végtaghiány	20	90,9	2	9,1	2	22	0,8	0	0,0
EX - nyitott hasfal	9	39,1	14	60,9	14	23	0,8	0	0,0
OA - nyelőcső elzáródás	8	100,0	0	0,0	0	8	0,3	0	0,0
AA - végbélezáródás	15	93,8	1	6,3	1	16	0,6	0	0,0
MC - kisfejűség	7	100,0	0	0,0	0	7	0,2	0	0,0
HY - vízfejűség	23	40,4	34	59,6	26	57	2,0	0	0,0
ON - egyéb idegrendszeri rendellenességek	11	84,6	2	15,4	1	13	0,5	0	0,0
CT - veleszületett szürkehályog	17	100,0	0	0,0	0	17	0,6	0	0,0
AM - szemhiány és kisszeműség	1	100,0	0	0,0	0	1	0,0	0	0,0
EY - egyéb szemrendellenesség	25	100,0	0	0,0	0	25	0,9	0	0,0

EA	- fülrendellenességek	18	100,0	0	0,0	0	18	0,6	0	0,0
FS	- arc- és koponyarendellenesség	8	88,9	1	11,1	1	9	0,3	0	0,0
BR	- kopoltyúív származékok rendellenességei	3	60,0	2	40,0	2	5	0,2	0	0,0
TC	- ferdenyakúság	7	100,0	0	0,0	0	7	0,2	0	0,0
HD	- szív- és nagyér rendellenességek	569	98,8	7	1,2	7	576	20,0	21	3,6
RS	- légzőrendszeri rendellenességek	8	80,0	2	20,0	2	10	0,3	0	0,0
DI	- rekeszhiány	2	50,0	2	50,0	2	4	0,1	0	0,0
RA	- vesehiány	28	84,8	5	15,2	5	33	1,1	0	0,0
CK	- tömlős vese	21	77,8	6	22,2	6	27	0,9	0	0,0
US	- húgyrendszer elzáródásos rendellenességei	49	98,0	1	2,0	1	50	1,7	0	0,0
OU	- egyéb húgy-ivarszervi rendellenességek	38	100,0	0	0,0	0	38	1,3	0	0,0
SH	- húgycsőrendellenesség	230	100,0	0	0,0	0	230	8,0	0	0,0
UT	- rejtettheréjűség	141	100,0	0	0,0	0	141	4,9	0	0,0
EG	- nemi szervi rendellenességek	21	100,0	0	0,0	0	21	0,7	0	0,0
PS	- gyomorkimenet szűkület	14	100,0	0	0,0	0	14	0,5	0	0,0
OD	- egyéb zsigeri rendellenességek	74	98,7	1	1,3	1	75	2,6	0	0,0
AI	- vékonybél veleszületett elzáródás, szűkület	7	77,8	2	22,2	0	9	0,3	0	0,0
SK	- csontvázrendszer rendellenességei	5	83,3	1	16,7	1	6	0,2	0	0,0
SI	- fordított elhelyezkedésű szervek	4	100,0	0	0,0	0	4	0,1	0	0,0
OL	- egyéb végtag rendellenességek	2	100,0	0	0,0	0	2	0,1	0	0,0
CD	- csípőficam hajlam	156	99,4	1	0,6	0	157	5,4	0	0,0
CF	- dongaláb	134	99,3	1	0,7	1	135	4,7	0	0,0

MS	- izomrendszer rendellenességei	1	100,0	0	0,0	0	1	0,0	0	0,0
IM	- kültakarók rendellenessége	12	100,0	0	0,0	0	12	0,4	0	0,0
EO	- hormontermelő szervek rendellenességei	4	100,0	0	0,0	0	4	0,1	0	0,0
TE	- veleszületett daganatok	1	33,3	2	66,7	1	3	0,1	0	0,0
IH	- lágyéksérv	56	100,0	0	0,0	0	56	1,9	1	1,8
UH	- köldöksérv és egyéb minor anomáliák	269	99,3	2	0,7	2	271	9,4	0	0,0
DS	- Down szindróma	84	66,1	43	33,9	42	127	4,4	2	1,6
EK	- egyéb kromoszóma rendellenességek	4	13,3	26	86,7	24	30	1,0	1	3,3
ES	- egyéb azonosított szindrómák	20	31,7	43	68,3	37	63	2,2	2	3,2
NM	- nem azonosított, többszörös veleszületett rendellenesség	217	85,1	38	14,9	32	255	8,8	27	10,6
Összesen		2569	89,1	314	10,9	283	2883	100,0	56	1,9

¹ megoszlás a rendellenesség csoportján belül

² a magzati halálozások közül a perinatalisan diagnosztizált esetek száma

³ megoszlás az összes rendellenességen belül

⁴ a csecsemők halálozási aránya a rendellenesség csoportján belül

2. táblázat

A veleszületett fejlődési rendellenességek átlagos, illetve éves jelentési gyakorisága területenként 1984-99. között (‰)

Terület (megye)	A bejelentés éve						
	1984-85	1986-90	1991-95	1996	1997	1998	1999
Budapest	30,4	24,9	20,2	16,9	12,8	13,2	15,6
Baranya	47,1	39,4	33,4	12,9	7,3	12,0	22,7
Bács-K.	48,6	46,7	35,6	29,1	30,6	30,3	35,5
Békés	24,2	29,9	26,8	30,5	34,0	43,3	34,2
Borsod-A.-Z.	41,7	39,7	26,6	25,6	23,0	24,8	25,6
Csongrád	51,0	28,2	25,8	14,5	13,0	22,0	21,3
Fejér	59,0	44,8	29,0	24,1	17,1	22,3	27,8
Győr-M.-S.	75,6	45,2	26,0	28,3	19,1	23,9	29,4
Hajdú-B.	32,1	26,1	15,6	8,4	6,4	18,6	13,8
Heves	24,1	32,3	38,6	36,8	30,1	29,4	32,1
Jász-N.-Sz.	33,1	29,6	19,4	22,0	14,8	23,7	17,7
Komárom-E.	46,6	44,1	22,3	22,2	10,9	18,2	17,7
Nógrád	21,6	32,6	31,2	34,3	29,9	27,9	22,8
Pest	55,0	33,6	17,7	19,9	13,4	14,8	18,2
Somogy	53,9	44,1	50,3	35,4	19,4	21,9	39,6
Szabolcs-Sz.-B.	27,1	33,9	24,3	25,4	12,5	18,5	24,6
Tolna	19,3	28,3	21,4	24,5	16,2	24,7	19,3
Vas	29,4	43,9	17,8	6,4	3,2	7,9	58,6
Veszprém	72,8	61,0	49,9	23,5	21,6	40,5	43,7
Zala	37,9	33,3	30,9	26,4	20,4	28,1	28,9
Országos	41,3	34,7	26,6	22,5	16,8	21,4	26,5

TÁJÉKOZTATÁS SZAKMAI RENDEZVÉNYRŐL

A Magyar Mikrobiológiai Társaság szervezésében

2002. március 26-án (kedd) 14 órakor

Dr. Virók Dezső Ph.D. hallgató (*Szegedi Tudományegyetem Orvosi Mikrobiológiai Intézet, Philadelphia PA., Wistar Intézet*) előadást tart.

Az előadás címe: Chlamydia pneumoniae által indukált génexpresszió változások emberi monocita sejtekben microarray és real-time PCR módszerrel vizsgálva.

Az előadás helye: OKK – "A" épület Fodor terem
Budapest, IX., Nagyvárad tér 2.

A HAZAI JÁRVÁNYÜGYI HELYZET ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

A **2002. február 18-24. közötti** időszakban bejelentett heveny fertőző megbetegedések alapján az ország járványügyi helyzete az alábbiakban foglalható össze:

Az előző hetihez képest csökkent az **enterális fertőző megbetegedések** száma, negyedével kevesebb **salmonellosis** került a nyilvántartásba, és mérséklődött a **campylobacteriosis** és **enteritis infectiosa** előfordulása is. Másfélszer több enteritis infectiosa megbetegedést jelentettek be, mint 2001. azonos hetében, és az év eleje óta nyilvántartásba vett esetek száma is negyedével meghaladta a 2001. év azonos időszakában regisztráltat.

A vizsgált időszakra vonatkozóan három területről érkezett jelentés gastroenteritis járványról.

A fővárosban egy óvodában, ahol 15 dolgozó gondoz 43 gyermeket, február 12-25. között 12 gyermek és három dolgozó, továbbá három szülő betegedett meg hányással és enyhe hasmenéssel járó tünetekkel. Az eddig elvégzett diagnosztikus székletbakteriológiai vizsgálatok negatív eredménnyel jártak, a virológiai vizsgálatok is megkezdődtek.

Pest megyéből két közösségi járványról érkezett jelentés: Érdligeten, az 50 fős idősek otthonában február 19-25. között 17 gondozott és négy dolgozó betegedett meg gastroenteritisben. 19 betegnél hányás és

hasmenés egyaránt jelentkezett, öt esetben hőemelkedést, két betegnél 38-39,4°C-t elérő lázat észleltek. Három idős beteg a kiszáradás veszélye miatt kórházi ápolásra szorult. A laboratóriumi vizsgálatok folyamatban vannak.

Tápiószentmártonban egy február 16-án tartott családi összejövetelen részt vett 27 személy közül február 18-20-án 13 főnél, továbbá egy, már korábban megbetegedett személy hozzátartozójánál 20-án jelentkeztek enterális tünetek. A jellemző klinikai kép a 2-3-szor fellépő hányás, és a hasmenés volt, csupán négy esetben észleltek hőemelkedést. A már hat betegnél elvégzett székletbakteriológiai vizsgálat során kórokozó baktériumot nem mutattak ki.

Veszprém megyében február 1-25. között **négy településen** (Hajmáskér, Peremarton, Pétfürdő, Veszprém) óvodai ill. iskolai közösségekben összesen **hat gastroenteritis járványt** észleltek. A legjellemzőbb tünet a hányás volt, de hasmenés is előfordult, hőemelkedést, lázat nem észleltek. A megbetegedések a veszélyeztetettek 5-21%-át érintették. A székletbakteriológiai vizsgálatok negatív eredménnyel jártak, a virológiai vizsgálatokat megkezdték.

A légúti fertőző betegségek csoportjában 20%-kal emelkedett a **varicella** bejelentések száma az előző hetihez viszonyítva, de az előző év 8. hetében regisztrált megbetegedések számát csak mérsékelten haladta meg. A főváros és Pest megye mellett a legtöbb megbetegedést Hajdú-Bihar, Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom megyében észlelték. A **scarlatina** és a **mumpsz** járványügyi helyzete igen kedvezően alakult. **Morbillit** és **rubeolát** nem jelentettek.

Az idegrendszeri fertőző megbetegedések száma csökkent az előző hetihez képest, kevesebb **meningitis purulenta** és a **meningitis serosa** eset került a nyilvántartásba, mint az előző év azonos hetében.

EGÉSZSÉGÜGYI MINISZTERIUM
Eng.sz.: 87104/1975

MINISTRY OF HEALTH
OF THE HUNGARIAN REPUBLIC

Bejelentett fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Notified cases of communicable diseases in Hungary (+)

8/2002.sz.heti jelentés (weekly report)

(2002.02.18 – 2002.02.24.)

Betegség Disease	az 8. héten (week)			az 1 - 8. héten (week)		
	2002.02.18- 2002.02.24.	2001.02.19- 2001.02.25.	Medián 1996- 2000	2002.	2001.	Medián 1996- 2000
Typhus abdominalis	-	-	-	1	-	-
Paratyphus	-	-	-	-	-	-
Salmonellosis	57	62	111	618	628	1483
Dysentheria	7	7	15	36	39	140
Dyspepsia coli	5	-	4	13	20	23
Egyéb E.coli enteritis	1	1	•	5	13	•
Campylobacteriosis	89	77	•	772	819	•
Yersiniosis	4	1	•	24	30	•
Enteritis infectiosa	959	631	•	5510	4335	•
Hepatitis infectiosa	20	25	33	122	136	321
AIDS	4	-	-	8	4	5
Poliomyelitis	-	-	-	-	-	-
Acut flaccid paralysis	1	1	•	3	3	•
Diphtheria	-	-	-	-	-	-
Pertussis	-	-	-	-	-	-
Scarlatina	67	97	168	559	870	1091
Morbilli	-	2	-	-	3	3
Rubeola	-	1	5	15	24	26
Parotitis epidemica	4	1	7	30	40	56
Varicella	1284	1126	•	7887	9078	•
Mononucleosis inf.	32	34	20	215	221	168
Legionellosis	-	4	•	2	23	•
Meningitis purulenta	2	5	•	48	60	•
Meningitis serosa	1	2	1	12	22	19
Encephalitis infectiosa	3	1	-	11	17	10
Creutzfeldt-J.-betegség ^Δ	-	•	•	3	•	•
Lyme-kór	2	4	•	28	38	•
Listeriosis	-	1	•	-	2	•
Brucellosis	-	-	-	-	-	-
Leptospirosis	-	3	-	2	21	7
Tularemia	3	-	4	28	8	25
Tetanus	-	-	-	-	-	1
Vírusos haemorrh. láz	-	-	•	-	1	•
Malaria*	-	-	-	2	1	1
Toxoplasmosis	8	5	8	50	48	77

(+) előzetes, részben tisztított adatok (preliminary, partly corrected figures)

(*) importált esetek (imported cases)

(^Δ) 2001. június 1-től jelentendő (notifiable since 01.06.2001)

(•) nincs adat (no data available)

A statisztika készítés ideje: 2002.02.26

A „Johan Béla” Országos Epidemiológiai Központ (OEK) kiadványa.

A kiadványban szereplő közlemények szakmai egyeztetést követően jelennek meg, ennek megfelelően az országos jellegű összeállítások, illetve a szerkesztőségi megjegyzésben foglaltak az Országos Epidemiológiai Központ és az országos tisztifőorvos szakmai véleményét és javasolt gyakorlatát tartalmazzák.

A kiadványt a „Johan Béla” Országos Közegészségügyi Intézet és a **Centers for Disease Control and Prevention (CDC)** a Magyar-Amerikai Közös Alapnál elnyert pályázat által biztosított együttműködés révén fejlesztették ki.

Az **Épinfo** minden héten pénteken kerül postázásra és az Internetre.

Internet cím: www.antsz.hu/oek

A kiadvánnyal kapcsolatos észrevételekkel, közlési szándékkal szíveskedjék az **Épinfo** főszerkesztőjéhez fordulni:

„Johan Béla” Országos Epidemiológiai Központ

**1966 Budapest, Pf. 64. Telefon: 215-8027, 476-1383, 476-1224
Telefax: 476-1223**

A heti kiadványban szereplő anyagok szabadon másolhatók és felhasználhatók, azonban a kiadvány forrásként való használatánál arra hivatkozni kell.

Országos tisztifőorvos:

Dr. Lun Katalin

Épinfo szerkesztősége

Alapító főszerkesztő:

Dr. Straub Ilona

Főszerkesztő: Dr. Melles Márta

Szerkesztők:

Dr. Csohán Ágnes

Dr. Krisztalovics Katalin

Dr. Böröcz Karolina

Technikai szerkesztők:

Lendvai Gyuláné

Kissné Sponga Zsuzsa

Nyomda vezetője:

Vizinger Ferenc

ISSN 1419-757X